29 362 Modernisering van de overheid

Nr. 415 Brief van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 2 november 2026

Op 22 juli 2026 is de motie van de leden Keijzer (lid Keijzer) en Kisteman (VVD) aangenomen.[1] De motie verzoekt de regering uw Kamer voor de begrotingsbehandeling van ministerie Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties te informeren over:

- de gevolgen van een vacaturestop;
- adviescolleges, commissies, regeringscommissarissen en vergelijkbare adviesstructuren door te lichten en toewerken naar vermindering van het aantal adviesorganen;
- of rijkssubsidies aan maatschappelijke organisaties uitsluitend verstrekt kunnen worden wanneer ten minste 25% van hun inkomsten afkomstig is uit niet-overheidsbronnen.

Middels deze brief kom ik dit verzoek na.

De gevolgen van een vacaturestop

De motie van de leden Keijzer en Kisteman vraagt het kabinet naar de gevolgen van een vacaturestop. Uw Kamer heeft op 17 september jl. ook de motie aangenomen van de leden Brekelmans (VVD) en Bontenbal (CDA) over het opstellen van een besparingsplan met efficiencyverbetering door AI en gerichte vacaturestops.[2] Hieronder ga ik in op dit onderdeel van beide moties.

De regering bouwt aan een slagvaardige overheid die focust op wat echt nodig is. Het vergroten van de doelmatigheid en het kleiner maken van de overheid is iets waar ik mij als staatssecretaris voor inzet. Een generieke vacaturestop zou daarbij ingrijpen op het gehele personeelsbestand zonder onderscheid te maken tussen functies die kunnen vervallen, functies die kunnen worden verminderd of anders ingevuld, en functies waar juist schaarste bestaat. Daarmee bestaat het risico dat de totale personele omvang van de rijksdienst weliswaar tijdelijk wordt geremd, maar dat tegelijkertijd talent, kennis, expertise, vernieuwing en uitvoeringscapaciteit verloren gaan op plaatsen waar deze juist nodig zijn om Nederland slagvaardiger te maken. Mogelijke ongewenste gevolgen zijn een grotere afhankelijkheid van externe inhuur of onvoldoende capaciteit voor essentiële overheidstaken. Een selectieve vacaturestop kan bijdragen aan het realiseren van de doelen van Slagvaardige Overheid. Departementen kunnen namelijk het beste zelf bezien waar personele krimp moet plaatsvinden (door het schrappen van taken, digitalisering, vervanging of anderszins) of dat gerichte instroom daadwerkelijk noodzakelijk is voor het realiseren van de opgaven. In de voorjaarsnota wordt de Kamer geïnformeerd over de stand van zaken hieromtrent op dat moment.

Doorlichting adviescolleges, commissies, regeringscommissarissen en vergelijkbare adviesstructuren door te lichten en vermindering aantal adviesorganen

[1] Kamerstuk 37 020, nr. 57.
[2] Kamerstuk 37 020, nr. 8.

De motie van de leden Keijzer en Kisteman vraagt het kabinet ook om adviescolleges, commissies, regeringscommissarissen en vergelijkbare adviesstructuren door te lichten en toe te werken naar een vermindering van adviesorganen. In de Actieagenda Slagvaardige Overheid van afgelopen 26 juni heeft het kabinet aangekondigd het aantal adviesorganen te willen beperken.[3] In de voortgangsbrief Slagvaardige Overheid d.d. 26 oktober 2026 heb ik deze inzet nader toegelicht.[4] De kwaliteit van adviezen is doorgaans hoog en zij kunnen van waarde zijn voor beleid en wetgeving. Tegelijkertijd draagt een veelheid aan adviezen niet vanzelfsprekend bij aan betere beleidsvorming. De inzet ziet op het substantieel terug brengen van het aantal adviescolleges en externe adviescommissies, advies te bundelen en onafhankelijkheid te borgen.

Het in kaart brengen van het advieslandschap is daarvoor belangrijk. Ik heb uw Kamer dan ook op verzoek van het lid Keijzer recent geïnformeerd over de wettelijke grondslagen, taken en geraamde uitgaven van adviescolleges die adviseren over beleid en wetgeving.[5] Daarnaast heb ik toegezegd om de opbrengst van de interdepartementale inventarisatie van externe commissies -in aanvulling op het al eerder verstrekte overzicht van adviescolleges- uiterlijk eind oktober met uw Kamer te delen.[6] Bijgevoegd doe ik u deze lijst met externe commissies toekomen. De lijst is vastgesteld volgens onderstaande criteria, met als peildatum 1 oktober 2026:

1) De commissie is actief en heeft een publiekrechtelijke grondslag in een wet, koninklijk besluit of ministeriële regeling. De commissie is geen Kaderwet-adviescollege en geen zelfstandig bestuursorgaan.
2) De commissie adviseert of doet aanbevelingen aan één of meerdere bewindspersonen.
3) De commissie opereert inhoudelijk onafhankelijk en bestaat voor minder dan de helft uit ambtenaren die werkzaam zijn bij een ministerie of een daaronder ressorterende instelling, dienst of bedrijf, en die in verband met hun werkzaamheden in de commissie zitting hebben.
4) De commissie adviseert niet over personeelszaken van één of meerdere ministeries.

De motie vraagt ook aandacht voor regeringscommissarissen en vergelijkbare adviesstructuren. Een regeringscommissaris is geen adviesorgaan, maar een functie als specifieke ambtenaar binnen een ministerie. De regeringscommissaris werkt onder de ministeriële verantwoordelijkheid en voert binnen de kaders van zijn of haar opdracht werkzaamheden uit. De wens om een regeringscommissaris aan te stellen komt doorgaans vanuit het kabinet, in het licht van een complexe maatschappelijke opgave. Ook de Kamer kan ertoe roepen om een regeringscommissaris aan te stellen. De verantwoordelijk minister besluit tot instelling van de functie. Er zijn geen vergelijkbare adviesstructuren bekend dan de hierboven genoemde adviescolleges en adviescommissies.

Rijkssubsidies aan maatschappelijke organisaties uitsluitend verstrekken bij een inkomen bestaande uit ten minste 25% niet-overheidsbronnen
Vakministers zijn zelf verantwoordelijk voor de uitwerking van subsidies en de bijkomende subsidievoorwaarden. Subsidievoorwaarden zijn niet uniform binnen de Rijksoverheid, omdat die worden opgesteld passend bij het doel van de subsidie, de doelgroep en mate van subsidiëring. Een vaste subsidievoorwaarde

[3] Kamerstuk 29 362, nr. 406.
[4] Kamerstuk 29 362, nr. 412.
[5] Kamerstuk 36 800 VII, nr. 103.
[6] Aanhangsel Handelingen II 2025/2026, nr. 2308.

rijksbreed vaststellen zoals in de motie van de leden Keijzer en Kisteman wordt gevraagd, ligt daarom niet in de rede. Een wens tot het aanpassen van subsidievoorwaarden dient met de betreffende vakminister te worden opgenomen.

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
E. van der Burg

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Classificatie
1	Gewijzigde motie leden Keijzer/Kisteman	
2	Lijst externe adviescommissies buiten de Kaderwet adviescolleges 1 oktober 2026	